

STRESZCZENIE

Niniejsza praca doktorska została poświęcona problematyce ochrony praw dziecka w Ameryce Łacińskiej, na przykładzie Peru. Za dwa zasadnicze cele badawcze przyjęto rozpoznanie przedmiotu i rodzajów działań podejmowanych w Peru a prowadzących do realizacji praw zawartych w Konwencji o prawach dziecka z 1989 r. oraz opracowanie efektów rozpoznania. Hipotezę główną pracy stanowi założenie, że chociaż Peru jest stroną Konwencji o prawach dziecka z 1989 r., to z przyczyn obiektywnych postanowienia w niej zawarte nie są w pełni przestrzegane. Za najważniejszy cel polityki tego państwa wobec dzieci należy uznać poprawę ich egzystencji, poprzez pełną realizację prawa dziecka do nauki, co wiąże się ściśle z zapobieganiem wyzyskowi dzieci pracujących. Przede wszystkim chodzi o zwalczanie negatywnego zjawiska, jakim jest analfabetyzm i różnych form wyzysku dzieci.

Praca doktorska składa się z pięciu rozdziałów. Rozdział pierwszy ilustruje rozwój praw dziecka w ujęciu historyczno-prawnym. W rozdziale drugim przedstawiono zagadnienie międzynarodowej ochrony praw dziecka w systemie Organizacji Narodów Zjednoczonych, Organizacji Państw Amerykańskich i państw regionu Europy. Rozdział trzeci dotyczy podmiotowości prawnej dziecka w Peru w świetle postanowień konstytucyjnych i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. W rozdziale czwartym ujęto problem prawa dziecka do nauki i dzieci pracujących. Natomiast w rozdziale piątym poruszono kwestię realizacji Konwencji o prawach dziecka w Peru na podstawie przeprowadzonej analizy sprawozdań przedłożonych przez ten kraj do Komitetu Praw Dziecka Organizacji Narodów Zjednoczonych, a także uwag i zaleceń tego Komitetu.

Przeprowadzone w pracy doktorskiej badania wskazują, że po pierwsze dziecko w Peru posiada podmiotowość prawną. Wskazuje na to sama definicja terminu „dziecko”, a także katalog przyznanych mu praw i zakres ich konstytucyjnej ochrony. Ogólnie można stwierdzić, że prawa dziecka w Peru chronione są przez krajowe unormowania prawne oraz instytucje stojące na straży jego praw, w tym szczególną rolę odgrywa Biuro ds. Dzieci i Młodzieży. Co więcej, Peru jest stroną konwencji międzynarodowych, m.in. Międzyamerykańskiej konwencji o obowiązkach alimentacyjnych, Międzyamerykańskiej konwencji o międzynarodowym przekazywaniu dzieci czy Międzyamerykańskiej konwencji o międzynarodowym handlu dzieci. Mając na uwadze konstytucyjną ochronę praw dziecka w Peru można zauważyc, że postanowienia Konstytucji Politycznej Peru z 1993 r. znajdują zastosowanie do każdej jednostki ludzkiej, a tym samym dotyczą również dzieci. Niektóre z nich w sposób wyraźny odnoszą się do dziecka, młodzieży oraz obowiązków ciążących na ich rodzicach (art. 4

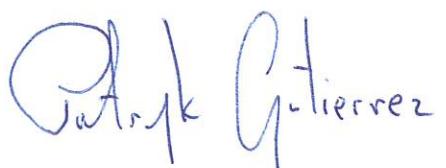
Konstytucji Peru). Po drugie, na podstawie przeprowadzonych badań w pracy doktorskiej można wnioskować, że w Peru funkcjonuje zdecentralizowany model ochrony praw dziecka. Postanowienia Konstytucji Politycznej Peru z 1993 r. przewidują utworzenie różnych oraz niezależnych od siebie instytucji, które mają na celu ochronę praw każdej osoby, w tym dzieci. Należy tutaj wymienić sądownictwo, prokuraturę i Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto, Kodeks Dzieci i Młodzieży w Peru przewiduje również powołanie innych instytucji stojących na straży ochrony praw dziecka, tj. Biura ds. Dzieci i Młodzieży, a także pełnomocników dzieci oraz młodzieży. Istotną rolę w modelu ochrony praw dziecka w Peru pełnią Rzecznicy Praw Dziecka. Do ich kompetencji należy rozpatrywanie kierowanych do nich spraw przez uprawnione do tego podmioty, podpisywanie porozumień pojednawczych, a także dokonywanie okresowych ocen prowadzonych postępowań. Jednakże pomimo przyjętych regulacji międzynarodowych oraz obowiązującego modelu ochrony praw dziecka nadal istnieje w Peru poważny problem z realizacją przysługujących dzieciom praw, w szczególności prawa każdego dziecka do nauki i ich ochrony przed wyzyskiem w pracy. Tym bardziej, że minimalny wiek, od którego można zatrudnić dzieci, wynosi czternaście lat, ale wiek ten może zostać obniżony do dwunastego roku życia. W praktyce zmuszane są do pracy dzieci nawet w wieku od sześciu do dwunastu lat.

W odniesieniu do źródeł dotyczących realizacji praw dziecka w Peru to można uznać, że są one ogólnie dostępne. Są to w szczególności sprawozdania do Komitetu Praw Dziecka Organizacji Narodów Zjednoczonych i orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. W tym kontekście można stwierdzić, że rząd Peru przekazuje sprawozdania do Komitetu Praw Dziecka Organizacji Narodów Zjednoczonych. Peru od momentu przystąpienia do Konwencji o prawach dziecka przedłożyło siedem sprawozdań w latach 1992–2014. W sprawozdaniach tych, Peru podkreśla brak środków finansowych i trudną sytuację ekonomiczną w kraju, co wpływa na brak pełnej realizacji ochrony praw dziecka, zgodnie z postanowieniami Konwencji o prawach dziecka. Peru przypomina, na przykład o kryzysie ekonomicznym, politycznym, instytucjonalnym oraz społecznym, jaki miał miejsce w latach osiemdziesiątych XX w. Analiza tych sprawozdań oraz poczynionych do nich uwag i zaleceń Komitetu Praw Dziecka Organizacji Narodów Zjednoczonych wskazuje, że chociaż wskaźnik analfabetyzmu w Peru maleje, to nadal utrzymuje się niepokojący problem dzieci pracujących. Polityka państw Ameryki Łacińskiej, w tym Peru nie uwzględnia w wystarczającym stopniu potrzeb i interesów dzieci. Taki stan rzeczy, wskazuje na brak pełnej realizacji zobowiązań, które wynikają z przyjętych aktów prawa międzynarodowego, zwłaszcza Konwencji o prawach dziecka.

Świadczy o tym głównie utrzymujący się wciąż niepokojujący poziom analfabetyzmu oraz zjawisko pracy wykonywanej przez dzieci, będących ofiarami wyzysku.

W konkluzji na podstawie całokształtu przeprowadzonych, na potrzeby niniejszej pracy doktorskiej badań można postawić postulat, że państwa Ameryki Łacińskiej, w tym Peru powinny podjąć bardziej skuteczną politykę celem realizacji przyjętych przez siebie zobowiązań, które wynikają wprost z Konwencji o prawach dziecka. Polityka taka powinna koncentrować się przede wszystkim na poprawie warunków egzystencji dzieci celem zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych. Dla urzeczywistnienia tego celu należałoby rozważyć przyjęcie zcentralizowanego modelu ochrony praw dziecka poprzez powołanie Krajowego Rzecznika Praw Dziecka. A nadto, powinno się uwzględnić tworzenie programów upowszechniających wiedzę o prawach dzieci w skali ogólnokrajowej przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami oświatowymi. Priorytetowym zadaniem powinna być zatem walka z analfabetyzmem i upowszechnianie ochrony praw dziecka, co wiąże się ściśle z faktyczną realizacją prawa dziecka do nauki i może wpływać na skuteczniejsze zapobieganie różnym formom wyzysku dzieci, zwłaszcza wyzyskowi pracy. Uzyskane wyniki badań podjętych w pracy doktorskiej potwierdzają przyjętą na wstępie hipotezę.

Słowa kluczowe: międzynarodowa ochrona praw dziecka, Ameryka Łacińska, ochrona praw dziecka w Peru, prawo dziecka do nauki, dzieci pracujące

8/12/2020

SUMMARY

This doctoral thesis is devoted to the issue of the protection of the rights of the child in Latin America, using Peru as an example. Two main research objectives were the recognition of the subject matter and types of activities undertaken in Peru leading to the implementation of the rights contained in the 1989 Convention on the Rights of the Child, and the development of recognition effects. The main hypothesis of this work is that, although Peru is a party to the 1989 Convention on the Rights of the Child, for objective reasons, the provisions contained therein are not fully respected. The most important objective of its policy towards children should be to improve their livelihoods by fully realizing the child's right to education, which is closely linked to the prevention of the exploitation of working children. Above all, it is about combating the negative phenomenon of illiteracy and the various forms of exploitation of children.

The doctoral thesis consists of five chapters. Chapter one illustrates the development of children's rights in historical and legal terms. Chapter two presents the issue of international protection of the rights of the child within the system of the United Nations, the Organization of American States and the countries of the Council of Europe. The third chapter deals with the legal subjectivity of the child in Peru in the light of constitutional provisions and the case-law of the Constitutional Tribunal. Chapter four sets out the problem of the right of the child to education and of working children. And finally, chapter five addresses the implementation of the Convention on the Rights of the Child in Peru on the basis of an analysis of the reports submitted by that country to the United Nations Committee on the Rights of the Child, as well as the observations and recommendations of the Committee.

Research carried out in the doctoral thesis indicates that, firstly, a child in Peru has legal subjectivity. This is indicated by the very definition of the term 'child', as well as the catalogue of rights which are conferred on them and the scope of their constitutional protection. In general, it can be concluded that the rights of the child in Peru are protected by national legal regulations and institutions that uphold their rights, including the Office for Children and Young People. Moreover, Peru is a party to international conventions. These are *inter alia* the Inter-American Convention on Support Obligations, the Inter-American Convention on the Return of Children and the Inter-American Convention on International Traffic in Minors. Considering the constitutional protection of children's rights in Peru, it can be noted that the provisions of the Peruvian Political Constitution of 1993 apply to every human being, and thus might also

apply to children. Some of these provisions explicitly refer to the child, young people and the responsibilities of their parents (Article 4 of the Peruvian Constitution). Secondly, based on studies carried out in doctoral thesis, it can be concluded that there is a decentralized model for the protection of children's rights in Peru. The provisions of the Peruvian Political Constitution of 1993 provide for the creation of various and independent institutions to protect the rights of every person, including children. The judiciary, the Public Prosecutor's Office and the Ombudsman should be mentioned here. In addition, the Code of Children and Young People in Peru also provides for the establishment of other institutions to uphold the protection of the rights of the child, i.e. the Office for Children and Young People, as well as representatives of children and young people. Advocates for the Rights of the Child play an important role in the current model for protecting children's rights in Peru. It is their competence to deal with cases referred to them by the entities empowered to do so, to sign the conciliation agreements and to carry out periodic assessments of the proceedings conducted. However, in spite of the adopted international regulations and the introduction of a model for the protection of the rights of the child, there is still a serious problem in Peru with the implementation of children's rights, in particular the right of every child to study and be protected from exploitation at work. Of note, the minimum age from which children can be employed is fourteen years, but this age can be lowered to twelve. In practice, even children aged six to twelve are forced to work. The sources relating to the implementation of the rights of the child in Peru are considered publicly available and include, among others, reports to the United Nations Committee on the Rights of the Child and the case-law of the Constitutional Tribunal. In this context, it can be concluded that the Government of Peru reports to the United Nations Committee on the Rights of the Child. Since joining the Convention on the Rights of the Child, Peru has submitted seven reports between the years of 1992 and 2014. In these reports, Peru stresses the lack of financial resources and the difficult economic situation in the country, which affects the lack of full implementation of the protection of the rights of the child, in accordance with the provisions of the Convention on the Rights of the Child. Peru recalls, for example, the economic, political, institutional and social crisis that took place in the 1980s. An analysis of these reports as well as the comments and recommendations made to them by the United Nations Committee on the Rights of the Child indicate that, although the rate of illiteracy in Peru is decreasing, there is still the worrying problem of working children. The policies of Latin American countries, including Peru, do not take sufficient account of the needs and interests of children. This indicates that the obligations arising from the adopted acts of international law, particularly the Convention on the Rights of the Child, have not been fully implemented. This is mainly evidenced by the persistently

worrying level of illiteracy and the phenomenon of work done by children who are victims of exploitation.

In conclusion, on the basis of all the studies carried out for the purposes of this doctoral thesis, it can be concluded that Latin American countries, including Peru, should take a more effective policy in order to fulfil their obligations under the Convention on the Rights of the Child. Such a policy should be focused primarily on improving children's living conditions in order to meet their basic life needs. To achieve this objective, one should take under consideration the adoption of a centralized model for the protection of the rights of the child by setting up a National Ombudsman for the Rights of the Child. Moreover, one should consider the creation of some programs for raising societal awareness of children's rights at the national level in cooperation with NGOs and educational institutions. The priority should therefore be to combat illiteracy and to promote the protection of the rights of the child, which is closely linked to the effective realization of the child's right to education, while also working to more effectively combat the various forms of child exploitation, in particular labour exploitation. The results of the research studies undertaken in the doctoral thesis confirm the hypothesis adopted at the outset.

Enter keywords: international protection of children's rights, Latin America, protection of children's rights in Peru, children's right to education, working children

8/12/2020